

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету аграрного
менеджменту

Анатолій ОСТАПЧУК

2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри менеджменту
ім. проф. Й.С. Завадського
Протокол № 8 від «22» травня 2023 р.
Завідувач кафедри

Балановська Тетяна БАЛАНОВСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент організацій і
адміністрування»

Гоголя Ольга ГОГУЛЯ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ»**

спеціальність 073 «Менеджмент»

освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»

Факультет аграрного менеджменту

Розробник: Драгнева Наталя Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Управління якістю»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент організацій і адміністрування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма	заочна форма
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>4 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття	- <i>год.</i>	- <i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	- <i>год.</i>
Індивідуальні завдання	- <i>год.</i>	- <i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є отримання майбутніми фахівцями системи знань з теоретичних основ та методологічних вказівок з питань організації управління якістю продукції у підприємствах, оцінки існуючого рівня якості та розробки практичних рекомендацій щодо його підвищення.

Завдання навчальної дисципліни - вивчення сучасних підходів до визначення змісту категорії «якість», якості продукції як об'єкта управління, трансформацію етапів системного управління якістю продукції, особливостей якості сільськогосподарської продукції; розгляд місця управління якістю продукції в системі загального управління підприємством, класифікацію показників якості продукції; планування та оцінки якості продукції з урахуванням чинників мотивації персоналу та контролю за якістю сировини і готової продукції; дослідження систем управління якістю продукції, основні етапи їх розробки і впровадження у вітчизняних підприємствах; вплив стандартизації і сертифікації на підвищення потенціалу якості; аналіз економічної ефективності управління якістю, зокрема, витрати на управління якістю та показники економічної ефективності управління якістю продукції; вивчення передового японського, американського і європейського досвіду в сфері управління якістю.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК8. Здатність формувати стійкий світогляд, правильне сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, природи і духовної культури.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК13. Здатність формулювати головні задачі пов'язані з впровадженням системи управління якістю та її складових в організації.

СК14. Здатність використовувати технології та методи управління змінами в організаціях.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації

управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН 14. Вміти налагоджувати систему управління якістю в організації, підтримувати на належному рівні якість продукції.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

«Управління якістю»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Тема лекційного заняття 1. Якість продукції як об'єкт управління

Сутність категорії «якість». Формування сучасного уявлення про якість. Економічні аспекти якості продукції. Фактори, що впливають на якість продукції. Правові аспекти забезпечення якості. Місце управління якістю в системі загального менеджменту.

Якість та конкурентоспроможність. Якість життя. Юридична відповідальність за якість продукції і послуг. Якість і рух на захист споживачів. Державний захист прав споживачів продукції в Україні.

Тема лекційного заняття 2. Зарубіжний досвід управління якістю в США, Японії та Європі

Особливості управління якістю в країнах Східної Європи. Практика управління якістю в країнах Західної Європи, США і Японії. Комплексне управління якістю продукції, діяльність гуртків якості, розробка національної програми з контролю якості, створення системи вивчення запитів клієнтів і системи мотивації працівників в Японії.

Специфіка планування якості продукції, контролю та витрат на розробку нової продукції, підготовки виробництва та забезпечення якості продукції в США.

Європейський рух за якість продукції. Концепція гармонізації стандартів. Діяльність Європейського комітету з оцінки та сертифікації систем якості, Європейської ради з випробовування і сертифікації, Європейського фонду управління якістю.

Особливості управління якістю в країнах, що розвиваються. Розвиток системного підходу до управління якістю на базі міжнародних стандартів і принципів. Конкурси і премії в галузі якості.

Тема лекційного заняття 3. Стандарти як нормативна база управління якістю

Основні поняття і визначення зі стандартизації. Історія створення стандартів якості. Органи стандартизації в Україні. Державна і відомча служби стандартизації.

Порядок розробки державних стандартів, їх затвердження, видання, перевірки, перегляду, зміни і скасування. Порядок впровадження стандартів і техніко-економічна ефективність стандартизації. Інформаційне забезпечення та право власності на стандарти, кодекси усталеної практики і технічні умови. Міждержавні

системи стандартів. Нова концепція діяльності зі стандартизації в Україні. Міжнародна, європейська та регіональна діяльність України у сфері стандартизації.

Тема лекційного заняття 4. Оцінка відповідності

Основні поняття і визначення у сфері підтвердження відповідності. Правові основи сертифікації в Україні. Державна система сертифікації. Атестація виробництва та сертифікація продукції в системі.

Здійснення сертифікації продукції. Порядок проведення сертифікації систем якості. Вибір механізму сертифікації та дії, які має виконати споживач стосовно постачальника, що має сертифіковану систему якості. Акредитація органів з сертифікації та випробувувальних лабораторій в Україні. Аудит у сфері якості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Тема лекційного заняття 5. Базова концепція управління якістю

Основні елементи стратегії TQM. Умови успішного впровадження TQM. Промислова логіка загального управління якістю. Японська система планування необхідних матеріалів (MRP). Західна система планування з урахуванням моменту перезамовлення (ROP). Системи Just-In-Time (JIT) та Just-In-Case (JIC). Нові підходи до управління людськими ресурсами в умовах TQM. Організація навчання. Розподіл повноважень та якості при управлінні людськими ресурсами в умовах TQM. Теорія постановки цілей. Реалізація методів загального управління якістю в Україні.

Тема лекційного заняття 6. Статистичні методи контролю якості

Сутність статистичних методів контролю якості. Порядок збирання інформації. Статистичний ряд і його характеристики. Сім інструментів контролю якості: контрольний лист, гістограма, діаграма розсіювання, метод стратифікації, діаграма Парето, причинно-наслідкова діаграма (Ісікави), контрольна карта Шухарта). Принципи їх побудови та застосування. Вивчення статистичних методів контролю якості.

Тема лекційного заняття 7. Показники якості продукції

Класифікація продукції і визначення номенклатури показників якості для продукції різних видів. Класифікація показників якості продукції за різними суттєвими ознаками. Використовуваність показників якості.

Основні поняття і визначення в сфері метрологічного забезпечення якості продукції. Класифікація вимірювань і їх основні характеристики. Система показників якості продукції. Прогнозування і планування рівня якості продукції.

Оцінювання рівня якості різнорідної та одного виду продукції. Оцінка рівня якості продукції на стадіях її виготовлення і споживання. Оцінка рівня якості і ефективності праці.

Діяльність державної метрологічної служби в Україні. Державний метрологічний контроль і нагляд. Державні випробовування засобів вимірювальної техніки. Європейське міжнародне співробітництво в сфері метрологічного забезпечення якості продукції.

Тема лекційного заняття 8. Аудит якості

Причини мотивації проведення оцінки якості. Характеристика типів аудиторських перевірок якості. Достовірність результатів оцінювання. Підготовка до зовнішнього аудиту щодо відповідності стандартам ISO серії 9000. Попередня організаційна робота. Підготовка документації. Технологія здійснення процедури зовнішнього аудиту. Сертифікаційний та внутрішній аудити. Процес сертифікації щодо відповідності стандартам ISO серії 9000. Мета проведення внутрішнього аудиту, основні етапи. Вимоги до аудиторів (інспекторів) та їх обов'язки. Корегуючі дії щодо виправлення виявлених невідповідностей.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ													
Тема 1. Якість продукції як об'єкт управління	18	4	4			10		2	2				15
Тема 2. Зарубіжний досвід управління якістю в США, Японії та Європі	18	4	4			10		2	2				15
Тема 3. Стандарти як нормативна база управління якістю	18	4	4			10		2	-				15
Тема 4. Оцінка відповідності	18	4	4			10		-	-				15
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>72</i>	<i>16</i>	<i>16</i>			<i>40</i>		<i>6</i>	<i>4</i>				<i>60</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ													
Тема 5. Базова концепція загального управління якістю	13	4	4			5		-	2				10
Тема 6. Статистичні методи контролю якості	13	4	4			5		-	2				10
Тема 7. Показники якості продукції	13	4	4			5		2	2				10
Тема 8. Аудит якості	9	2	2			5		-	-				12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>48</i>	<i>14</i>	<i>14</i>					<i>2</i>	<i>6</i>				<i>42</i>
Усього годин	120	30	30			60		8	10				102

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Якість продукції як об'єкт управління	2
2	Тема 2. Зарубіжний досвід управління якістю в США, Японії та Європі	2
3	Тема 3. Стандарти як нормативна база управління якістю	2
4	Тема 4. Оцінка відповідності	2
5	Тема 5. Базова концепція загального управління якістю	2
6	Тема 6. Статистичні методи контролю якості	2
7	Тема 7. Показники якості продукції	2
8	Тема 8. Аудит якості	1
	Разом	15

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Якість продукції як об'єкт управління	2
2	Тема 2. Зарубіжний досвід управління якістю в США, Японії та Європі	2
3	Тема 3. Стандарти як нормативна база управління якістю	2
4	Тема 4. Оцінка відповідності	2
5	Тема 5. Базова концепція загального управління якістю	2
6	Тема 6. Статистичні методи контролю якості	2
7	Тема 7. Показники якості продукції	2
8	Тема 8. Аудит якості	1
	Разом	15

6. Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Якість продукції як об'єкт управління	10
2	Тема 2. Зарубіжний досвід управління якістю в США, Японії та Європі	10
3	Тема 3. Стандарти як нормативна база управління якістю	10
4	Тема 5. Базова концепція загального управління якістю	10
5	Тема 5. Базова концепція загального управління якістю	5
6	Тема 6. Статистичні методи контролю якості	5
7	Тема 7. Показники якості продукції	5
8	Тема 8. Аудит якості	5
Разом		60

8. Зразки контрольних запитань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні запитання

1. Вивчити внесок у розвиток управління якістю праці і продукції Демінга, Джурана, Кросбі, Фейгенбаума, Ісікави, Тагуті.
2. Дослідити участь України у діяльності міжнародних і регіональних організацій з управління якістю.
3. Дослідити причини, які обумовлюють необхідність підвищення і забезпечення якості продукції та послуг.
4. Вивчити еволюційні етапи цільової системи управління якістю в системі управління підприємством. Проаналізувати основні напрями розвитку у досліджуваному підприємстві.
5. Ознайомитися з відповідальністю вищого керівництва в системі управління якістю.
6. Дослідити роль поточного контролю та дії, які вживаються при виявленні невідповідностей в системі якості.
7. Вивчити, як здійснюється оперативне управління процесами в системі якості.
8. Ознайомитися з формами стимулювання у сфері якості, які використовують сучасні організації.
9. Вивчити найактуальніші сфери діяльності менеджерів з якості.
10. Охарактеризувати види робіт, які необхідно виконати при формуванні програми підвищення кваліфікації працівників в галузі якості і управління ними в межах цільової програми «Якість».
11. Вивчити систему показників якості сільськогосподарської продукції.
12. Здійснити повну характеристику поняттям «базовий зразок» та «оптимальне значення характеристик показників якості продукції».
13. Ознайомитися з типовими методами при проведенні оцінки рівня якості продукції та послуг.
14. Визначити умови за яких є можливим в Україні вирішення проблеми якості продукції.
15. Охарактеризувати особливості японського, американського та європейського досвіду в сфері управління якістю.
16. Дослідити сутність концепції TQM, її загальні та загальносистемні принципи. Послідовність робіт при створенні TQM.
17. Вивчити основні види документів з якості, які застосовуються у сучасних підприємствах.
18. Ознайомитися з основними елементами якості за ISO та соціально-психологічними аспектами впровадження стандартів ДСТУ ISO в підприємствах України.

19. Дослідити, що собою являє сертифікація продукції та сертифікація систем якості.
20. Визначити організаційну структуру органів сертифікації в Україні.
21. Ознайомитися з атестацією виробництва в системі.
22. Визначити, які основні задачі управління якістю вирішуються за допомогою стандартів на стадії проектування, розроблення, виробництва продукції.
23. Вивчити загальні вимоги до побудови, викладу, оформлення та змісту стандартів. Порядок розробки, затвердження, видання, перевірки, зміни і скасування стандартів.
24. Навести основні функції органів, які належать до державної та відомчої метрологічної служби.
25. Вивчити права, обов'язки, види робіт, вимоги, які пред'являються до вітчизняних аудиторів з сертифікації.
26. Визначити роль України в європейській та міжнародній діяльності в сфері метрології.
27. Вивчити сім методів статистичного контролю якості.
28. Ознайомитися з ідентифікацією затрат на якість продукції. Дослідити функцію втрат Тагута.
29. Вивчити модель ділової досконалості організації Європейського фонду менеджменту якості.

Тести для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Розмістіть основні складові (етапи) організаційного процесу у відповідному порядку:
 - а встановлення діапазону контролю
 - б делегування повноважень
 - в департаменталізація
 - г розподіл праці
 - д створення механізмів координації
2. Процес розподілення загальної роботи в організації на окремі завдання, достатні для виконання окремим робітником відповідно до його кваліфікації та здібностей – це.....
3. Результат альтернативної формалізації економічних, технологічних, соціально-психологічних та адміністративних методів менеджменту – це
4. Основні моделі прийняття рішень. Встановіть відповідність
 - а класична модель 1 особа, яка приймає рішення повинна бути абсолютно об'єктивною і логічною, мати чітку мету, усі її дії в процесі прийняття

			рішень спрямовані на вибір найкращої альтернативи
б	поведінкова модель	2	особа, яка приймає рішення, не має повної інформації щодо ситуації прийняття рішення, всіх можливих альтернатив та не здатна або не схильна (або і те, і інше) передбачити наслідки реалізації кожної можливої альтернативи
в	ірраціональна модель	3	ґрунтується на передбаченні, що рішення приймаються без дослідження альтернатив

5. Типи повноважень (встановіть відповідність)

а	Лінійні повноваження	1	це повноваження, що дозволяють особі, якій вони передаються, в межах її компетенції пропонувати або забороняти певні дії підлеглим лінійних керівників.
б	Штабні повноваження	2	(апаратні, адміністративні) – це повноваження, що передаються особам, які здійснюють консультативні, обслуговуючі функції щодо лінійних керівників.
в	Функціональні повноваження	3	це повноваження, які передаються від начальника безпосередньо йому підлеглому і далі іншим підлеглим

6. Процес групування робіт і видів діяльності в окремі підрозділи організації (бригади, групи, сектори, відділи, цехи, виробництва тощо) – це.....

7. Процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується вибором дії, яка спрямована на усунення проблемної ситуації -це.....

8. Модель інтуїтивної технології прийняття рішення. Встановіть етапність

а	Реєстрація змін
б	Селекція рішень, які містить пам'ять суб'єкта управління
в	Прийняття рішення

9. Встановіть відповідність

а	Короткострокові	1	це плани, що носять характер наряду дій.
б	Довгострокові	2	це плани розраховані на перспективу 3-5 років.
в	Завдання	3	це плани, що мають чіткі, однозначні, конкретно визначені цілі.

- г Орієнтири 4 це плани, які складаються на період до 1 року. Вони, як правило не повинні змінюватися.

10. Вказані чинники оточуючого середовища організації передбачають:

- а організаційні 1 Рівень механізації та автоматизації виробничих процесів, забезпеченість засобами виробництва, технології, що використовуються тощо
- б технічні 2 Розміри підприємства та його спеціалізація, рівень економічного розвитку та використання виробничого потенціалу, рентабельність виробництва тощо
- в економічні 3 Організаційна структура, форми організації праці та виробництва, територіальне розміщення виробництва, чисельність та склад персоналу
- г Соціально-психологічні 4 Розвиток соціальної інфраструктури, демографічна ситуація, мотиваційні потреби, згуртованість колективу тощо

9. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, що включають пізнавальні ігри, навчальні дискусії, рольові ситуації;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації;

- *дидактичні ігри* – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень в різноманітних ситуаціях згідно правил, які вже розроблено або формуються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли є потреба самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі;

- *банки візуального супроводу* сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

10. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамен та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 26 квітня 2023 року, протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Зарахування всього навчального матеріалу дисципліни не звільняє здобувача вищої освіти від складання екзамену з цієї дисципліни.

Після проведення проміжних атестацій зі змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою (1):

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})}{n}. \quad (2)$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація з навчальної дисципліни «Управління якістю» проводиться у формі семестрового екзамену.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 26 квітня 2023 року, протокол №10.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат.}} \quad (3)$$

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Балановська Т. І., Драгнева Н.І. Управління якістю: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 176с.

2. Методичні вказівки до дисципліни «Управління якістю» для підготовки фахівців ОС «Магістр» напряму підготовки «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування». Т. І. Балановська, Н. І. Драгнева. КОМПРИНТ. 212с.

2. elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=603

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Балановська Т.І. Інтегрована система управління у забезпеченні стратегічного розвитку підприємства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2012. Вип.2 (5).-Том.1. Економічні науки. С. 22–28.

2. Зось-Кіор М.В. Управління якістю і конкурентоспроможністю продукції аграрних підприємств в умовах глобалізації економіки. Монографія. Луганськ: ЛНАУ, Елтон-2. 2022. 248 с.

3. Іванілов О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.

4. Колесник О.О. Теоретичні основи управління якістю продукції: навчальний посібник. Київ. Аспект Пресс, 2017. 450 с.

5. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2022. 336 с.
6. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти: посібник. Київ: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.
7. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2013. 475 с.

Додаткові:

1. Економіка і підприємництво, менеджмент: навчальний посібник / С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук, О. Д. Балан, Т. І. Балановська, О. П. Гоголя. Київ, 2015. 714 с.
2. Жадан О.В., Кретьова А.В., Сичов Г.М. Основи управління якістю: Навчально-методичний посібник. Донецьк: «АПЕКС», 2014. 99 с.
3. Зось-Кіор М.В. Управління якістю і конкурентоспроможністю продукції аграрних підприємств в умовах глобалізації економіки. Монографія. Луганськ: ЛНАУ, Елтон-2. 2020. 248 с.
4. Іванілов О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Іванілов О. С. К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
5. Нові версії ISO 9000:2015, ISO 9001:2015 і ISO 14001:2015. ООО "ИНТЕРСЕРТ-УКРАЇНА". URL: <https://intercert.com.ua/news/news-of-standartization/449-versii-standartov-iso-9000-2015-iso-9001-2015-iso-14001-2015> (дата звернення 20.05.2023 р.)

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к /96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Національний класифікатор України „Класифікатор професій” ДК 003:2010: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 року № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
3. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. № 3356- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>
4. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
5. Про прийняття та скасування національних стандартів: Наказ Держспоживстандарту України від 01.07.2020 р. № 144 (Національний стандарт України ДСТУ 4163:2020 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» - На заміну ДСТУ 4163—2003) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0144774-20/sp:side:max15#Text>
https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf